

SOS pivovar Kyjov

Následující řádky a fotografie doplňují výstavu fotografií historické budovy kyjovského pivovaru. Dostupná dokumentace by se v plném rozsahu do kavárny nevešla. Bylo by ale škoda ji nechat bez povšimnutí...

K samotné výstavě a důvodům jejího uspořádání si dovoluujeme laskavého návštěvníka odkázat na dva články na portálu periodika Proč Kyjov?

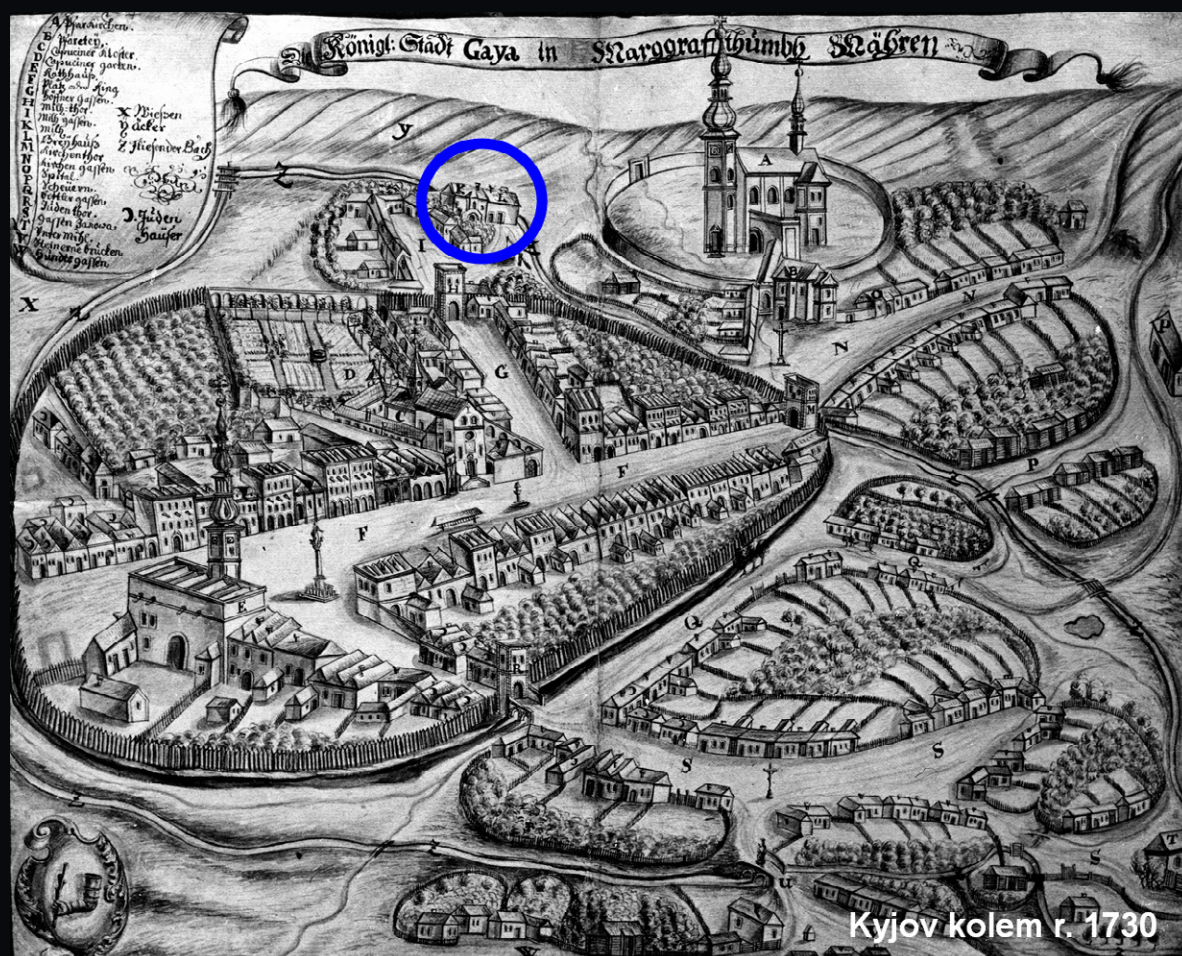
[Záchrana kyjovského pivovaru je příležitostí ke kulturnímu jednání](#)

[Konzervaci budovy pivovar nelze odkládat](#)

Na výstavě si lze prohlédnout některé historické mapy, pro úplnost zde uveřejňujeme i další dvě, které máme k dispozici.

Kyjov kolem r. 1730

K informacím z historie pivovaru lze doplnit, že k samotné budově patřil mimo jiné rybník, kde pivovar získával led, a také sklepy v lokalitě na tzv. Šišťótu (ulice U Sklepů) v areálu někdejších vinařských závodů. Zajímavostí je, že se v nich nacházely dubové sudy – největší v České republice. Tyto 120hektolitrové sudy byly nadšenci z **Národního muzea pivovarnictví** zachráněny. Dva z nich se v současnosti nalézají právě v tomto muzeu, třetí pak v Plzeňském Prazdroji.

Z archivu Milana Starce

Z období protektorátu se podařilo získat drobnou zajímavost – doručenkou k časopisu Gambrinus z roku 1941, který byl kyjovským pivovarem zjevně odebírán. Pivo bylo tedy téma i v době válečné.

Z archivu Milana Starce

Svou výpovědní hodnotu o době má i posudek na učně, který ve Slováckých pivovarech absolvoval v roce 1959 praxi.

SLOVÁCKÉ PIVOVARY NÁRODNÍ PODNIK PIVOVAR KYJOV

Titl.

S l o v á c k é p i v o v a r y
národní podnik
podnikové ředitelství
s. Klabáčka

J a r o š o v u Uh. Hradiště.

VAŠE ZPRÁVA ZN. ZE DNE

NAŠE ZNAČKA Č. J.

KYJOV DNE 22. 5. 1959

V Ě C: Posudek na s. Jaroslava Skrivantiho, učně III ročníku.

Jmenovaný soudruh je členem ROH a ČSM. Jeho poměr k práci a ke společenskému vlastnictví je kladný. Je kolektivní a snaživý; a tím si získal oblibu u svých spoluzaměstnanců.

Práci jemu přikázanou vykonává pečlivě, což ukazuje na správnou přípravu ve škole. Vědomosti získané během školy a školení na podniku využívá v praxi, čímž zajišťuje kvalitní výrobek. Pracuje samostatně, v našem závodě jako vaříč, a dbá o řádné udržování strojů jemu svěřených.

Vzhledem k tomu, že splňuje všechny úkoly na něho kladené klasifikuje závod zminěného učně známkou 1 / výborný/.

Podáváme Vám tuto správu a jsme s pozdravem

„ Míru zdar ”

SLOVÁCKÉ PIVOVARY n.p.
JAROŠOV
závod 03
J. Jaroš

Z pozdější doby se dochovaly fotografie exteriérů budovy, zde uvedené jsou asi 30 let staré. Lze si z nich udělat obrázek, jak systematicky a rychle zub času pracuje i jaká byla tehdejší úroveň péče o objekt.

Z archivu Milana Starce

Poté, co město získalo v roce 2019 objekt zpět do svého vlastnictví, nedělo se s ním nic. Klid a nehybnost dokládá i fakt, že kanceláře zůstaly po posledním majiteli prakticky nedotčené. Snad i nalezené diskety by ještě fungovaly...

Jestli zůstane pivovar bez naděje na novou budoucnost, nebo zda bude zachován pro další generace, záleží i na nás. Prvním krokem k záchraně je okamžitá konzervace. Je ale třeba, aby hlas veřejnosti slyšeli odpovědní. My jsme své slovo řekli. Řeknete ho i vy?

Z historie pivovaru

Povolení vařit pivo bylo městu Kyjovu uděleno už někdy v první polovině 13. století. První zmínky o vaření piva v Kyjově jsou z 16. století spojené s rozvojem města a jeho právy.

V roce 1518 byla privilegiem krále Ludvíka potvrzena dohoda uzavřená mezi hradištským klášterem a Kyjovem, podle které mohl Kyjov „*po dobu osmi let vařit pivo pouze pro potřebu svou a své čeledi*“. (Zlámal, s. 41). O období mezi založením pivovaru a polovinou devatenáctého století se nepodařilo zjistit žádné informace.

Roku 1870 odkoupil od obce městský pivovar tehdejší majitel sladovny Salomon Mandl. Jednalo se o podnikatele židovského původu. Mimo něj podnikaliv Kyjově v oboru výroby alkoholických nápojů – konkrétně v lihovarnictví – Emanuel Hayek, firma Sonnenschein a Jellinek a Markus Klein.

V roce 1880 byla produkce pivovaru poměrně nízká a činila 3 432 hektolitrů. K navýšení výstavu docházelo nejdříve postupně a v sezoně 1904–1905 skokově na téměř 14 000 hektolitrů.

Firma Salomon Mandl a syn je spojena s kyjovským pivovarem až do roku 1913, kdy jej převzala akciová společnost Akciový pivovar se sladovnou a vařila zde pivo až do roku 1948. K roku 1913 a začátku první světové války se zachovala řada projektů modernizace pivovaru. Příkladem je projekt rekonstrukce sklepů městského architekta Josefa Poláška, který tehdy odhadl cenu pivovarských budov na 65 000 korun. Z roku 1914 pochází návrh přestavby sladovny nebo plán manipulační lednice firmy Em. Bambula Králové Vinohrady.

Modernizace se chystaly i po první světové válce. Z roku 1921 je plán nového hvozdu, tedy zařízení, které slouží k odsušení surového sladu, takzvanému hvozdnění.

O rok později připravily Škodovy závody rekonstrukci sladovny na objem 12 vagonů, tedy čtyřikrát menší, než byly původní plány z roku 1914. Za první republiky se produkce provozu snížila na zhruba polovinu. Pivovar tvořil jeden celek s mlýnem. Ve směru od Dobrovského ulice jej tvořila obytná budova se spilkou a schodištěm do patra a otevřenou verandou. Následovala umývárna a chladicí štok, dále varna se strojovnou. Na varnu navazovala mlýnská budova s humny a sýpkami. Na protější straně stála prádelna a dřevník, dál kanceláře, studna, šalandy a skladiště.

Desetitisícovou hranici produkce pivovar překročil v roce 1944. Po komunistickém puči v roce 1948 byl pivovar vyhláškou ministryně výživy ze dne 22. 7. 1948 znárodněn a začleněn do Slováckých pivovarů, národního podniku Uherské Hradiště. Produkce se postupně navyšovala až na téměř 28 000 hektolitrů.

V roce 1966 byl pivovar zrušen. Jedním z důvodů bylo spuštění nových pivovarů na Slovensku, které vzaly odbyty pivovarům v Jarošově a Uherském Brodu. Uzavření kyjovského pivovaru, jehož vybavení bylo v té době již zastaralé, bylo racionální. Zavření pivovaru v odbytu nahradily pivovary Znojmo, Brno, Jihlava a Břeclav, které se v té době rozšiřovaly.

Pivovarní budova byla proto pronajata Jednotě, od roku 1969 zde sídlily Technické služby města Kyjova, které o objekt pečovaly dle tehdejších socialistických zvyklostí. Po roce 1989 v areálu provozovaly svou činnost soukromé firmy, které na práci technických služeb navázaly. Po ukončení činnosti těchto firem zůstal pivovar bez využití. V té době byly na místě ještě jeho základní technologické části (například varna), ovšem bez technologií a vnitřního vybavení.

V roce 2019 se areál vrátil do rukou města kultury a tradic. Od té doby chátrá dál...

Zdroje

- Balajka, Vladimír: Představitelé obecních samospráv a jejich účast na spolkovém životě v Kyjově 1850-1914. Magisterská diplomová práce, Historický ústav FF MU v Brně, Brno 2006, s. 11.
- Likovský, Zbyněk: Pivovary Moravy a rakouského Slezska 1869-1900. Praha 2000, s. 25.
- Likovský Zbyněk, Praha, Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, 2008, s. 109-110.
- Pokorná, Blanka. *Kyjovské proměny*. Vydání první. Kyjov: Město Kyjov, 2016
- Seznam pivovarů v Čechách a na Moravě dle stavu ze dne 1. ledna 1940*. Praha: Pivovarský časopis Kvas, 1940, s. 37.
- Zlámal, Vladislav, ed. *Kyjov, město a okres: [Kyjovsko, Kyjov, Koryčany, Ždánice, Klobouky u Brna]*. Brno: Národohospodářská propagace Čech a Moravy, 1940. 96 s. Národohospodářská propagace Čech a Moravy. Řada A; sv. 23.
- MZA, fond H 623 Akciový pivovar se sladovnou, Kyjov, karton 1, 2.; Pivovary Českých zemí 1948-1989

Z vyjádření ředitele Národního památkového ústavu

Město si poté, co získalo povolení k demolici, vyžádalo konzultační stanovisko, které vypracoval ředitel územního odborného pracoviště v Brně PhDr. Zdeněk Vácha. Celé je k dispozici [zde](#).

Dovolte citovat několik částí:

- Objekt bývalého Kyjovského pivovaru přiléhá v těsné návaznosti k severní hranici plošně chráněného území – městské památkové zóny Kyjov. Historicky je s městem velmi silně spojen, a to i přes skutečnost, že se objekt pivovaru a sladovny s mlýnem nacházel za linií vnitřního města.
- Objekt bývalého pivovaru je významným urbanistickým prvkem bývalého mlýnského předměstí, jednou z nejstarších staveb ve městě a patrně poslední ve hmotě dochovanou historickou stavbou této části města.
- Za téměř pět století existence se budovy kyjovského pivovaru staly nedílnou součástí městského organismu.
- Historická, urbanistická i stavební hodnota posledních dodnes stojících budov kyjovského hospodářského okrsku, jehož je pivovar součástí, je tak dle našeho názoru nesporná, a to zejména z důvodu stáří areálu, typičnosti jeho dochovaných prvků, ale i historické definici konkrétního místa.
- (...) ochrana areálu nespočívá primárně na bedrech památkové péče, nýbrž by v tomto případě měla být definována zájmy územního plánování.
- (...) budova pivovaru je, s ohledem na svoji dispozici, členění a světlost prostor, vhodná k interiérovým intervencím a v exteriéru nabízí možnost doplnění současnou architektonickou tvorbou. Je také nutné připomenout význam obnovy historických budov oproti demolici a novostavbě v rámci tématu environmentální udržitelnosti.
- Bývalé industriální areály bývají obcemi i soukromými vlastníky využívány zejména ke konverzi na objekty občanského vybavení, ale i služeb či bydlení. Návrh případné konverze areálu vyžaduje podrobnou analýzu potřeb obce a následně kvalitní zadání pro zpracování architektonické dokumentace.